

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Luty 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Ukraina jest obecnie miejscem starcia się interesów chińsko-amerykańskich. W obliczu aktywności obu mocarstw na Ukrainie możliwe jest również dalsze pogłębianie kryzysu dyplomatycznego na linii Waszyngton-Moskwa;
- b. w obliczu postępującego kryzysu gospodarczego na Białorusi, ChRL decyduje się na pobudzenie krajowej gospodarki poprzez dopuszczenie co raz większej ilości podmiotów gospodarczych do eksportu swoich produktów na chiński rynek;
- c. wyraźną skazą w stosunkach chińsko-rosyjskich może okazać się zatrzymanie szefa konglomeratu CEFC China Energy Ye Jianminga, które może skutkować fiaskiem przejęcia udziałów Rosneftu przez chiński podmiot.

II. CHINY-UKRAINA

2 lutego: ukraińskie przedsiębiorstwa zaprezentują się na China International Import Expo

Prezes ukraińskiej izby handlowo-przemysłowej – Giennadij Chizhikov ogłosił, iż wystawa CIIE będzie jednym z najważniejszych wydarzeń zaplanowanych w 2018 roku w odniesieniu do współpracy z chińskim biznesem. Wiceminister ukraińskiego resortu rolnictwa, Olga Trofimtseva podkreśliła, iż wydarzenie to stworzy odpowiednie szanse dla ukraińskich producentów rolnych w wejściu na rynek chiński. Ambasador ChRL na Ukrainie, Du Wei wyraził przekonanie, że targi przysłużą się do rozwoju ukraińskiej gospodarki, bowiem tutejsza gospodarka potrzebuje wielu inwestycji kapitałowych oraz rynku zbytu dla produktów rolnych i żywnościowych. Przypomnijmy, iż targi CIIE odbędą się w dn. 5-10 listopada 2018 roku.

3 lutego: ukraiński rząd zaproponuje ramową umowę pożyczki

Podczas prezentacji projektu wystawienniczego dla China International Import Expo umowę zapowiedział Viktor Dovgan, pełniący funkcję wiceministra ukraińskiej infrastruktury. Pożyczka wynosząca bagatela 7 mld USD ma posłużyć finansowaniu szeregu projektów infrastrukturalnych. Warto przypomnieć, iż w 2012 roku ukraiński

Naftogaz otrzymał pożyczkę w wysokości 3,65 mld USD uzgodnioną z State Development Bank of China, jednak z niewiadomych względów strona ukraińska nie wykorzystwała tych środków, ostatecznie doprowadzając do anulowania umowy w listopadzie 2017 roku.

5 lutego: Chiny wspomogą sektor telekomunikacyjny na Ukrainie

W ramach podpisanego projektu memorandum, Ministerstwo Rozwoju Gospodarczego i Handlu Ukrainy otrzyma sprzęt telekomunikacyjny o wartości 10 mln CNY (1,5 mln USD). Dokumenty administracyjne dotyczące formalnego zakończenia wewnętrznych procedur w celu realizacji projektu bezzwrotnej pomocy podpisał pierwszy wicepremier Ukrainy – Stepan Kubiw.

28 lutego: odnotowano znaczny wzrost eksportu ukraińskiej mąki

37,2 kt ukraińskiej mąki trafiło na zagraniczne rynki w samym styczniu 2018 roku. Jest to 27% wzrost eksportu w porównaniu z rokiem ubiegłym. Chiny wciąż pozostają głównym miejscem eksportu tego surowca a jej podaż wciąż rośnie. Obecnie, eksport ukraińskiej mąki do Państwa Środka stanowi rekordowe 35% całości eksportu. Ponadto, ukraińscy przedsiębiorcy zwiększają eksport do innych krajów azjatyckich i afrykańskich, m.in.: Singapuru, ZEA, Somalii i Angoli.

25 stycznia: chiński i europejski popyt na ukraińską kukurydze spowodował wzrost cen surowca

Według S&P Global Platts, cena ukraińskiej kukurydzy wzrosła do 174,5 USD za tonę (+1,25 USD/t). Jest to spowodowane dywersyfikacją źródeł surowca z amerykańskiej na ukraińską ze strony ChRL. Podaż kukurydzy na Ukrainie została zwiększona, jednak obnażyło to poważne problemy infrastrukturalne w okolicach ukraińskich miast portowych, związanych z nadmiernym zatłoczeniem głównych szlaków komunikacyjnych.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

8 lutego: Białoruś z pożyczką w sektorze rolniczym

Decyzją białoruskiej Rady Ministrów, w latach 2018-2023 Chiny mają udzielić białoruskiemu rządowi pożyczki w wysokości 1,75 mld CNY realizowanej przez EXIM Bank. Pożyczka udzielana na okres 15 lat ma posłużyć do utworzenia zaawansowanych technologicznie zakładów produkcji rolnej. Koordynatorem projektu ze strony białoruskiej jest minister gospodarki Władimir Zinowski.

12 lutego: obwód mohylewski z zakładem przetwórstwa Inu?

Z informacji przekazanych przez przedstawicieli konsulatu generalnego Białorusi w Szanghaju, obecnie rozpatrywana jest kwestia utworzenia projektu inwestycyjnego obejmującego otworzenie zakładu przetwarzania Inu. Kwestia ta została omówiona podczas wizyty Valerego Matsela, pełniącego funkcję konsula generalnego w czasie jego pobytu w prowincji Jiangsu. Spotkanie konsula z dyrektorem chińskiego SUMEC Textile zaowocowało określeniem perspektyw realizacji wspólnego chińsko-białoruskiego projektu.

13 lutego: amb. Cui Qiming z wizytą w parku przemysłowym Great Stone

Ambasador podziękował pracownikom, którzy podczas chińskiego Nowego Roku pełnili swoje obowiązki w parku przemysłowym zlokalizowanym w okolicach Mińska. Podczas wizyty, Qiming zbadał postępy budowy obiektów mieszkalnych zlokalizowanych na terenie parku oraz odbył rozmowy z chińskimi pracownikami. W wizycie uczestniczył również doradca ambasady ChRL w Białorusi – Luo Zhanhui oraz doradca ds. handlu i gospodarki Yang Xiumin.

16 lutego: Chiny rozpoczęły proces eksportu jabłek i czosnku do Białorusi i Rosji

Dostawy owoców i warzyw realizowane są za pomocą handlowego szlaku kolejowego między Linyi a Mińskiem. Nowe połączenie kolejowe otworzyło możliwości eksportowe świeżych produktów do Europy. Jak zaznacza jeden z chińskich producentów, dotychczas eksport jabłek trwał zbyt długo a koszty logistyki przekraczały rentowność wysyłki. Wraz z pierwszym składem na rynek białoruski i rosyjski trafiło 26 ton czosnku i jabłek.

19 lutego: pięć zakładów produkcyjnych drobiu przygotowuje się do eksportu na rynek chiński

Aleksiej Bogdanow, szef wydziału ds. spraw gospodarczych przy ministerstwie rolnictwa i żywności powiadomił o procesie certyfikacji pięciu kolejnych przedsiębiorstw przemysłu drobiarskiego w kontekście eksportu do Chin. Bogdanow zauważył, iż struktura eksportu do ChRL od ubiegłego roku przeszła radykalną zmianę. Dotychczas, najczęściej eksportowanymi surowcami były włókna lniane, skóry futerkowe oraz skóry surowe. W ubiegłym roku głównym przedmiotem eksportu stały się produkty mleczne, których udział wzrósł z 11% w 2016 roku do 64% w 2017. Całkowity wartość eksportu sektora rolnego Białorusi do Chin wyniosła 9,9 mld USD z czego 6,3 mld USD stanowią produkty mleczne.

24 lutego: pierwsza partia białoruskiego mięsa wołowego dotarła do Chin
Białoruski eksport jest wynikiem podpisanej w lipcu 2017 roku umowy. Białoruś jest dopiero 14. krajem, który ma możliwości eksportowe wołowiny do Państwa Środka (pozostałe państwa to: Argentyna, Australia, Brazylia, Chile, Kostaryka, Kanada, USA, Mongolia, Meksyk, RPA, Urugwaj, Nowa Zelandia oraz Węgry). Sama Białoruś szczyci się wysoko rozwiniętą hodowlą zwierząt i wysokiej jakości wołowiną, której rocznie eksportuje 130 tys. ton na rynki zewnętrzne. Chiny z kolei są 3. na świecie importerem wołowiny z zapotrzebowaniem szacowanym na 7,9 mln ton. Co ciekawe, dane konsulatu generalnego Białorusi jednoznacznie wskazują na spadek ilości importu mięsa wieprzowego oraz drobiu.

IV. CHINY-ROSJA

6 lutego: chińsko-rosyjskie konsorcjum lotnicze (CRAIC) ogłasza przetarg na produkcję silnika

China-Russia International Aircraft Co. poszukuje silników dla swojego konceptu samolotu pasażerskiego CR929. Oczekuje się, iż w przetargu wystartuje Rolls-Royce oraz GE Aviation. Zasięg CR929 będzie miał zasięg 12 tys. km, przewożąc jednocześnie 290 pasażerów. Nominalnie konkurować ma z Airbusem A330-900, zachowując niższe koszty operacyjne. Przemysł lotniczy zdecydowanie sprzeciwił się za uruchomieniem rozwoju całkowicie nowego silnika odrzutowego, ze względu na ryzyko polityczne i techniczne.

8 lutego: współpraca lokalna priorytetem chińskiego i rosyjskiego rządu na lata 2018-2019

Podczas uroczystości dotyczącej wzmocnienia wzajemnej współpracy lokalnej w chińskim mieście Harbin (prow. Heilongjiang), Zhang Qiwei – przewodniczący lokalnej rady ds. współpracy i przyjaźni Chin i Rosji – zapowiedział skupienie się nad wspólnymi projektami w dziedzinach handlu, transferu technologii i eksploatacji zasobów naturalnych. Siergiej Paltov, pełniący obowiązki konsula generalnego w Shenyangu z drugiej strony odpowiedział, iż kooperacja ma odbywać się w ramach wymian między regionami, miastami partnerskimi, inwestorami oraz organizacjami obywatelskimi.

14 lutego: Chiny i Rosja wspólnie zainwestują w Arabii Saudyjskiej?

Największy eksporter ropy naftowej na świecie, saudyjskie Aramco planuje w tym roku sprzedaż pakietu 5% udziałów przedsiębiorstwa. Kirill Dmitriew, dyrektor generalny rosyjskiego funduszu inwestycji bezpośrednich powiadomił, iż kilka rosyjskich banków jest zainteresowanych w proces kupna udziałów. Nie jest również

tajemnicą, iż w publicznej ofercie wystartuje również chińsko-rosyjski fundusz inwestycyjny, co zwróciło uwagę największych przedsiębiorstw w Państwie Środka. Warto przypomnieć, iż Rosja i Arabia Saudyjska to najwięksi globalni producenci ropy naftowej, którzy w obliczu wzrostu wydobycia gazu łupkowego przez USA zawarły sojusz energetyczny. Ponadto, Rosyjski Fundusz Inwestycji Bezpośrednich (RDIF) i Aramco w najbliższej przyszłości planują utworzenie platformy inwestycyjnej, która zasili rosyjską firmę wiertniczą, Eurasia Drilling Co. sumą 1 mld USD.

28 lutego: oficjalne dane wskazują na wyraźny wzrost ruchu turystycznego pomiędzy Chinami a Rosją

Rosyjskie stowarzyszenie turystyczne poinformowało, iż w sumie 1,24 chińskich turystów odwiedziło Rosję w pierwszych dziewięciu miesiącach 2017 roku. Turyści grupowi z Chin i Rosji mogą podróżować bezwizowo. Najpopularniejszym celem podróży chińskich turystów została Moskwa, St. Petersburg oraz regiony przygraniczne oraz niektóre części Syberii. Liczba Rosjan, którzy odwiedzili Chiny bez wiz wyniosła 415 tys., czyli o 20% więcej w ujęciu rocznym – większość z nich to mieszkańcy przygranicznych regionów.

18 lutego: prowincja Anhui stawia na współpracę z Rosją

Zainicjowany w 2013 roku mechanizm koordynacji współpracy pomiędzy chińską prowincją Anhui a Nadwołżańskim Okręgiem Federalnym nabiera praktycznego wymiaru. Obie strony podpisały stosowne porozumienia w sprawie współpracy regionalnej nad rz. Jangcy i Wołgą, które zaowocuje wymianą młodzieży. Ponadto, zorganizowano seminarium, gdzie państwowi urzędnicy pracowali nad wzmocnieniem współpracy w zakresie handlu, nauki i technologii, kultury a także rolnictwa.

KOMENTARZ

1. Starcie się interesów USA, UE oraz Chin na Ukrainie przynosi wymierne korzyści tamtejszej gospodarce. W obliczu rozwijających się koneksji gospodarczych Chin na Ukrainie oraz rosyjskiej agresji na wschodzie kraju, rząd amerykański postanowił wspomóc ukraińską armię dostarczając uzbrojenie bojowe. Petro Poroszenko poinformował o planowanych dostawach broni pochodzących ze Stanów Zjednoczonych w przeciągu najbliższych tygodni. Przedmiotem dostaw ma zostać najprawdopodobniej wyposażenie przeciwnajperskie. Zdaniem

prezydenta, dostawy te znacznie zredukują straty wśród ukraińskich żołnierzy uczestniczących w konflikcie z rebeliantami we wschodniej części kraju. Ukraiński rząd oczekuje również pomocy w kwestii wyposażenia na broń elektroniczną i sprzętu służącego do obrony powietrznej, która ma również pochodzić ze Stanów Zjednoczonych. Amerykańska pomoc jest wynikiem decyzji Departamentu Stanu USA z grudnia ubiegłego roku, gdzie zgodnie stwierdzono, iż Ukraina musi otrzymać zaawansowaną technologię wojskową aby aktywnie i efektywnie zarządzać zdolnościami obronnymi kraju. Decyzja ta była szeroko komentowana w Moskwie, gdzie stwierdzono iż taki wymiar pomocy może doprowadzić jedynie do „nowego rozlewu krwi” na Wschodniej Ukrainie. Dotychczas, akcje zbrojne pochłonęły ponad 10 tys. żołnierzy, raniąc przy tym 24 tys. Amerykańska pomoc militarna może stać się kluczowa w momencie podpisania przez Poroszenkę ustawy mającej na celu reintegrację wschodnich terytoriów kraju, które obecnie kontrolowane są przez wspieranych przez Rosję separatystów. Ustawa zakłada użycie siły militarnej w celu odzyskania kontroli w obwodzie donieckim oraz ługańskim. Jednak amerykańska pomoc nie dotyczy wyłącznie kwestii wojskowych. Amerykański konglomerat General Electric zawarł niedawno umowę obejmującą dostawę 30 lokomotyw spalinowych TE33A Evolution w latach 2018-2019 oraz modernizację 75 starszych lokomotyw spalinowych oraz świadczenia długoterminowych usług serwisowych. Dodatkowo, porozumienie zakłada dostarczenie 195 dodatkowych lokomotyw typu TE33A w ciągu najbliższej dekady. Co najważniejsze dla ukraińskiej gospodarki, to fakt, iż prace mają obejmować projekty lokalne, które utworzą nowe miejsca pracy i wesprą rozwój gospodarczy. Wielkie projekty międzynarodowe mają zatem stać się katalizatorem przyspieszenia rozwoju gospodarczego i przyciągania międzynarodowego finansowania inwestycji infrastrukturalnych w oparciu o ich dywersyfikację.

2. Ekipa dziennikarzy niemieckiego Deutsche Welle odwiedziła białoruski park przemysłowy Great Stone w okolicach Mińska. Przyjęcie antychińskiej retoryki w materiale wideo w obliczu rosnących chińskich inwestycji na Starym Kontynencie i narastających obiekcji UE jest wyczuwalne, natomiast w materiale ujawniono kolejne, cenne informacje. Podczas zaprezentowanej publicznej debaty, jeden z mieszkańców kraju w negatywnym tonie wypowiedział się na temat postępującej chińskiej inwestycji. Przede wszystkim chodzi o problem bilansu strat i korzyści, ponieważ – jak słusznie z resztą zauważono – chińską inwestycję w większości wykonują chińscy pracownicy zarządzani przez chińskich inżynierów. Gros przedsiębiorców podejmujących inwestycje (m.in. globalny gigant IT – Huawei) pochodzi z Chin. W kontekście głębokiego kryzysu gospodarczego rujnującego ekonomicznie Białoruś, wieloletnia perspektywa dotycząca dalszego rozwoju parku

przemysłowego może nie przynieść wymiernych korzyści – zwłaszcza w kontekście gigantycznego zadłużenia oraz wieloletniej spłaty zadłużeń, jakie wygeneruje ukończenie inwestycji. Kolejną ciekawą przesłanką jest charakter zatrudnienia rdzennych mieszkańców okolic Mińska. Są w dużej mierze zatrudniani na relatywnie krótkie etaty (do 6. miesiący) z wynagrodzeniem na poziomie 50% średniej rynku, oferowanej nominalnie w położonej nieopodal stolicy Białorusi. Krótkoterminowość tychże może wskazywać na obawy chińskich podwykonawców w rentowność całej inwestycji. Kluczowa jest również wypowiedź Andreia Gala, dyrektora parku ze strony Białoruskiej. Gal jednoznacznie podkreślił, iż efektywna ekspansja musi opierać się na koordynacji prac wewnątrz parku wraz z operatorami portowymi z dostępem do Morza Bałtyckiego – przede wszystkim podmiotów litewskich i łotewskich. Jest to zatem kolejna przeszkoda do maksymalizacji profitu przez stronę białoruską. Klimat polityczny nie wskazuje natomiast na prawdopodobieństwo całkowitego porzucenia inwestycji, bowiem jej gwarantem – na ten moment – są poprawne stosunki na linii Pekin-Moskwa.

3. Chiny i Rosja konsekwentnie kontynuują politykę zbliżającą oba państwa zarówno politycznie jak i ekonomicznie. O jakości stosunków bilateralnych może świadczyć kurtuazyjna wymiana uprzejmości pomiędzy Putinem a Xi z okazji inauguracji roku współpracy lokalnej pomiędzy państwami. Co ciekawe, pod koniec ubiegłego miesiąca Rosja wyprzedziła ChRL pod względem ilości posiadanego złota, obecnie posiadając rezerwy 1843 ton kruszcu w porównaniu do 1843 ton w przypadku Chin. Złoto zapewnia Rosji niezależność od amerykańskiego dolara, zwłaszcza w kontekście sankcji gospodarczych ze strony USA i jej sojuszników. Znaczna część styczniowych zakupów złota w Rosji pochodzić ma z lokalnej produkcji, bowiem według firmy badawczej Metals Focus, Rosja jest trzecim co do wielkości wydobywcą tego metalu szlachetnego na świecie. Skazą na chińsko-rosyjskich stosunkach może okazać się natomiast zatrzymanie Ye Jianminga, szefa chińskiego konglomeratu paliwowego CEFC China Energy, który we wrześniu ubiegłego roku dokonał zakupu pakietu 14% udziałów w rosyjskim Rosnefcie za bagietela 9 mld USD. Jak cała sprawa wpłynie na chińsko-rosyjskie stosunki powinniśmy dowiedzieć się niebawem.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Luty 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodmi-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodmi-lodz.pl